

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบ
ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริม
ความเป็นครุมืออาชีพเชิงพื้นที่ของนิสิตวิชาชีพครู*

THE DEVELOPMENT LEARNING ACTIVITIES BASED ON A DESIGN
THINKING PROCESS AND COMMUNITY BASED LEARNING
TO SPATIAL PROFESSIONALISM AS A TEACHER
OF TEACHING PROFESSIONAL STUDENT

พิศาล เครือลิต¹, ขวัญชนก ขำตั้ง², พชรรัช ไซยมงคล³, พิมพีใจ แสงความสว่าง⁴,
ชลธิชา กฤษณ์เพชร⁵, รักษ์ิต สุธิพงษ์⁶ และ วรณกร พรประเสริฐ⁷

Pisan Khuaelit¹, Kwanchanok Khamtang², Phacharatouch Chaimongkon³, Pimjai Saengkwamsawang⁴,
Chonticha Kritpetch⁵, Ruksit Suttipong⁶, and Wannakorn Phornprasert⁷

^{1-2,6-7}วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

^{1-2,6-7}School of Education, University of Phayao, Thailand

³⁻⁵คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

³⁻⁵School of Science, University of Phayao, Thailand

Corresponding Author's Email: wannakorn.ph@up.ac.th

วันที่รับบทความ : 18 สิงหาคม 2568; วันแก้ไขบทความ 20 สิงหาคม 2568; วันตอบรับบทความ : 22 สิงหาคม 2568

Received 18 August 2025; Revised 20 August 2025; Accepted 22 August 2025

Citation:

* พิศาล เครือลิต, ขวัญชนก ขำตั้ง, พชรรัช ไซยมงคล, พิมพีใจ แสงความสว่าง, ชลธิชา กฤษณ์เพชร, รักษ์ิต สุธิพงษ์ และ วรณกร พรประเสริฐ. (2568). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความเป็นครุมืออาชีพเชิงพื้นที่ของนิสิตวิชาชีพครู.

วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 3(5), 509-526.

Pisan Khuaelit, Kwanchanok Khamtang, Phacharatouch Chaimongkon, Pimjai Saengkwamsawang, Chonticha Kritpetch, Ruksit Suttipong, and Wannakorn Phornprasert. (2025). The Development Learning Activities Based On A Design Thinking Process And Community Based Learning To Spatial Professionalism As A Teacher Of Teaching Professional Student. Modern Academic Development And Promotion Journal, 3(5), 509-526.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่ของนิสิตวิชาชีพครู และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่ ก่อนและหลังจากการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างคือนิสิตวิชาชีพครูชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาจิตวิทยาของความ เป็นครูมืออาชีพ รหัส 161111 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน และ 2) แบบประเมินความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบด้วย Dependent Sample t-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน มี 6 องค์ประกอบ พบว่าในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ สารสำคัญ, จุดประสงค์การเรียนรู้, เนื้อหาการเรียนรู้, กิจกรรมการเรียนรู้, สื่อการเรียนรู้, และการวัดและประเมินผล และ 2) นิสิตวิชาชีพครูมีความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่ หลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: กิจกรรมการเรียนรู้, กระบวนการคิดเชิงออกแบบ, ชุมชนเป็นฐาน, ความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่

Abstract

This study was experimental research with the following objectives: 1) to develop learning activities based on the design thinking process combined with community-based learning in order to promote place based professional teaching competence among student teachers 2) to compare the place based professional teaching competence of student teachers before and after

participating in learning activities based on the design thinking process combined with community-based learning. The sample group was 30 first-year student teachers enrolled in the course “The Spirit of Professional Teaching” (Course Code 161111), selected through cluster random sampling. The research instruments consisted of: 1) an evaluation form for assessing the suitability of the learning activities based on the design thinking process combined with community-based learning, and 2) an evaluation form for assessing place-based professional teaching competence. The statistical methods used were the mean, standard deviation, and dependent sample t-test.

The result showed that: 1) the learning activity plan based on the design thinking process combined with community-based learning comprised six components, which were rated at the highest level of suitability overall, including key concepts, learning objectives, learning content, learning activities, learning media, and assessment & evaluation. 2) the place-based professional teaching competence of student teachers after participating in the learning activities was significantly higher than before the activities, at the .05 level of statistical significance.

Keywords: Learning Activities, Design Thinking Process, Community Based, Spatial Professionalism as a Teacher

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาการศึกษาถือเป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับโลก (สำนักงานวิจัยและพัฒนาการศึกษา, 2559) เนื่องจากสังคมปัจจุบันเป็นยุคแห่งความรู้ (Knowledge-based Society) ที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบต่อทุกมิติของสังคม รวมถึงการจัดการศึกษา บทบาทของการศึกษาจึงเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ โดยมีครูเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อน ซึ่งสอดคล้องกับพระราชกระแสรับสั่งของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่ทรงเน้นย้ำถึงความสำคัญของการพัฒนา

ครูให้พร้อมที่จะสอน และปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นครูที่แท้จริง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ทั้งนี้ Bernie & Charles (2009) ยังได้ระบุว่าสถาบันผลิตครูมีบทบาทสำคัญในการสร้างครือมืออาชีพที่มีความเข้าใจบริบทท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นรากฐานของการพัฒนาการศึกษาที่ยั่งยืน

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาวิชาชีพครูในปัจจุบันยังคงเผชิญกับความท้าทายหลายประการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2559) ได้สรุปปัญหาที่พบว่า การผลิตครูในไทยยังไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุค Digital Disruption โดยสถาบันผลิตครูยังขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญและคุณภาพ ทำให้การฝึกหัดครูขาดประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังพบว่าระบบการผลิตและพัฒนาครูยังไม่สามารถสร้างครูที่มีทักษะการคิดและการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ได้อย่างแท้จริง หลักสูตรส่วนใหญ่เน้นเนื้อหามากเกินไป และกระบวนการพัฒนาครูยังคงเน้นการอบรมแบบบรรยายมากกว่าการปฏิบัติจริง ทำให้การนำหลักสูตรไปใช้ในห้องเรียนยังไม่ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ในบริบทของการผลิตครูของวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา พบว่าแม้จะมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาจิตวิญญาณความเป็นครือมืออาชีพ (รหัส 161111) แต่ยังคงขาดกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นิสิตวิชาชีพครูได้ลงมือปฏิบัติจริง และสร้างความผูกพันกับชุมชนท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการสร้าง "ความเป็นครืออาชีพเชิงพื้นที่" ที่สามารถเข้าใจและแก้ปัญหาของท้องถิ่นได้จริง การจัดการเรียนการสอนแบบเดิมยังไม่เพียงพอที่จะตอบโจทย์การพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับครูในยุคปัจจุบัน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องนำแนวคิดและกระบวนการใหม่ ๆ มาปรับใช้ เพื่อยกระดับคุณภาพของนิสิตวิชาชีพครูให้พร้อมสำหรับการเป็นครูในศตวรรษที่ 21 อย่างแท้จริง

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนิสิตวิชาชีพครู โดยบูรณาการแนวคิด กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) ซึ่งเน้นการทำความเข้าใจปัญหาอย่างลึกซึ้ง สร้างสรรค์ และทดสอบแนวทางแก้ไขร่วมกับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-based Learning) ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist Theory) ที่เน้นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง และสร้างความรู้ด้วยตนเอง (สุมาลี ชัยเจริญ, 2557) การวิจัยครั้งนี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาแนวทางใหม่ของการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการสร้าง นวัตกรรม และส่งเสริมความเป็นครืออาชีพเชิงพื้นที่ของนิสิตวิชาชีพครู ซึ่งผลที่ได้จะช่วยยกระดับคุณภาพการผลิต

ครูของสถาบันอุดมศึกษาให้สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมและทิศทางการพัฒนาการศึกษาของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความเป็นครุมีอาชีพเชิงพื้นที่ของนิสิตวิชาชีพครูวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
2. เพื่อเปรียบเทียบความเป็นครุมีอาชีพเชิงพื้นที่ ก่อนและหลังจากการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานของนิสิตวิชาชีพครูวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบ คือ กระบวนการคิดเพื่อให้เกิดการพัฒนาแนวคิดและนวัตกรรมใหม่ ๆ สำหรับการแก้ไขปัญหาที่ตรงจุด ตามวิถีทางที่ดีที่สุดและเหมาะสมที่สุด บนพื้นฐานของการพิจารณา ตามความต้องการของมนุษย์เป็นหลัก เพื่อให้เกิดการสร้างผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม ตอบโจทย์การแก้ปัญหาอย่าง มีประสิทธิภาพ Stanford Design School (2005) โมเดลของ D.School, Stanford university แบ่งย่อยออกมาได้ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) Empathize (เข้าใจปัญหา) คือการทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริง เหมือนกับการสวมรองเท้าของคนอื่น เพื่อให้รู้ว่าเขามีปัญหาหรือความต้องการอะไร ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสังเกตและสัมภาษณ์ 2) Define (กำหนดปัญหา) หลังจากรวบรวมข้อมูลจากขั้นตอนแรกแล้วให้นำมาวิเคราะห์เพื่อระบุ “ปัญหาที่แท้จริง” ที่ต้องการแก้ไขให้ชัดเจนและตรงประเด็น 3) Ideate (ระดมความคิด) เป็นขั้นตอนของการคิดหาแนวทางแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยไม่มีขีดจำกัดใด ๆ เพื่อให้ได้ไอเดียที่หลากหลายมากที่สุด เช่น การระดมสมอง 4) Prototype (สร้างต้นแบบ) คือการนำไอเดียที่ได้มาสร้างเป็นต้นแบบอย่างง่ายและรวดเร็ว เพื่อนำไปทดสอบใช้งานจริง 5) Test (ทดสอบ) เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่นำต้นแบบไปให้กลุ่มเป้าหมายทดลองใช้ เพื่อเก็บข้อเสนอแนะ นำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้จริง

2. แนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานคือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานมีฐานรากมาจากทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist Theory) โดยมีเงื่อนไขการเรียนรู้คือการเรียนรู้เป็นกระบวนการลงมือกระทำ (Active Process) ที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล ความรู้ต่าง ๆ จะถูกสร้างด้วยตัวผู้เรียนเอง โดยใช้ข้อมูลที่ได้รับมาใหม่ร่วมกับข้อมูลหรือความรู้เดิมที่มีอยู่แล้วรวมทั้งประสบการณ์เดิมมาสร้างความหมายในการเรียนรู้ของตนเอง ประสบการณ์ของผู้เรียนจะถูกนำมาเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ และจะมีผลโดยตรงต่อการสร้างความรู้ใหม่แนวคิดใหม่ หรือการเรียนรู้ที่ตนเอง กระบวนการเรียนรู้จึงมักเป็นลักษณะที่ทำให้ผู้เรียนสร้างความรู้จากการร่วมมือกันแก้ปัญหา โดยมีหลักการพื้นฐานสำคัญ 5 ประการ (สุมาลี ชัยเจริญ, 2557) ประกอบด้วย 1) สถานการณ์ปัญหา (Problem Based) เริ่มต้นการเรียนรู้จากปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชุมชน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและอยากหาทางแก้ไข 2) แหล่งเรียนรู้ (Resource) ใช้ชุมชนเป็นแหล่งข้อมูล เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ธรรมชาติ หรือสถานที่ต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาและรวบรวมข้อมูล 3) ฐานการช่วยเหลือ (Scaffolding) มีการให้คำแนะนำและแนวทางจากครูหรือผู้เชี่ยวชาญในชุมชน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาได้สำเร็จด้วยตนเอง 4) การโค้ช (Coaching) ครูจะเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนมาเป็น “โค้ช” หรือ “ผู้ชี้แนะ” ที่คอยตั้งคำถามและกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ด้วยตนเอง 5) การร่วมมือกันแก้ปัญหา (Collaboration) สนับสนุนให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นในชุมชน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและมุมมองที่หลากหลาย ทำให้การเรียนรู้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สรุป การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาจิตวิญญาณความเป็นครูมืออาชีพของวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ยังคงมีข้อจำกัดในการส่งเสริมให้นิสิตได้ลงมือปฏิบัติจริงและสร้างความเข้าใจในบริบทท้องถิ่นอย่างลึกซึ้ง ส่งผลให้ขาดการพัฒนา “ความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่” ที่แท้จริง ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความจำเป็นในการยกระดับคุณภาพครูให้สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ดังนั้น การวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบใหม่ โดยบูรณาการแนวคิด กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) เพื่อให้เกิดนวัตกรรม ร่วมกับ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-based Learning) เพื่อให้นิสิตได้ลงมือปฏิบัติจริงในพื้นที่ ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่ และยกระดับคุณภาพการผลิตครูของสถาบันอุดมศึกษาให้ตอบสนองต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) มุ่งพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่ของนิสิตวิชาชีพรู และเพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นิสิตวิชาชีพรูชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาจิตวิญญาณความเป็นครูมืออาชีพ รหัส 161111 จำนวน 15 กลุ่มเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตวิชาชีพรูชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาจิตวิญญาณความเป็นครูมืออาชีพ รหัส 161111 จำนวน 1 กลุ่มเรียน รวมทั้งสิ้น 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ในการดำเนินการเพื่อการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่ของนิสิตวิชาชีพรู มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นศึกษาค้นคว้าเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้เวลา 12 ชั่วโมง จำนวน 3 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง จิตวิญญาณครูสู่เพื่อศิษย์ 1.2 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง พุทธิสมรรถนะวิชาชีพ และ 1.3 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง อุดมการณ์ความเป็นครูเชิงพื้นที่ จากนั้นทำการตรวจสอบคุณภาพกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน โดยการประเมินความเหมาะสม มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

2. แบบประเมินความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่ มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป มีลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) และตอนที่ 2 ความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่ของนิสิตวิชาชีพรู

ครู มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยแบบประเมินความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่ ผู้วิจัยทำการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์จากแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่ จากนั้นทำการกำหนดนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ เพื่อนำมาสร้างเป็นข้อคำถามในแบบประเมิน จากนั้นทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ผลพบว่ามีความอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และตรวจสอบความเที่ยงกับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน พบว่าค่าเท่ากับ 0.84

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ดำเนินการทดลองโดยใช้กลุ่มตัวอย่าง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนและหลัง (One –Group Pre –test Post –test Design) ดำเนินการวัดผลความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน จากนั้นดำเนินการวัดผลครั้งสุดท้ายหลัง เพื่อเปรียบเทียบความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้

ระดับคะแนนเกณฑ์การประเมิน	
4.51 – 5.00	เหมาะสมมากที่สุด
3.51 – 4.50	เหมาะสมมาก
2.51 – 3.50	เหมาะสมปานกลาง
1.51 – 2.50	เหมาะสมน้อย
1.00 – 1.50	เหมาะสมน้อยที่สุด

โดยกำหนดเกณฑ์พิจารณาความเหมาะสมที่ค่าเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 จึงถือว่าแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่ของนิสิตวิชาชีพครูชั้นปีที่ 1 ก่อนและหลังเรียน โดยใช้สถิติ Dependent Sample t-test

ผลการวิจัย

เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่ของนิสิตวิชาชีพครูวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินระดับความเหมาะสมของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่ของนิสิตวิชาชีพครู

รายการประเมิน	Mean	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. สาระสำคัญ			
1.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.67	0.58	มากที่สุด
1.2 มีความเหมาะสมกับผู้เรียน	4.33	0.58	มาก
1.3 มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	4.67	0.38	มากที่สุด
2. จุดประสงค์การเรียนรู้			
2.1 สอดคล้องกับเนื้อหาการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
2.2 ภาษาที่ใช้มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	4.67	0.58	มากที่สุด
2.3 ระบุพฤติกรรมที่สามารถวัดและประเมินได้	4.33	0.58	มาก
รวม	4.67	0.38	มากที่สุด
3. เนื้อหาการเรียนรู้			
3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.67	0.58	มากที่สุด
3.2 มีความยากง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน	4.33	0.58	มาก
3.3 น่าสนใจเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	4.67	0.38	มากที่สุด
4. กิจกรรมการเรียนรู้			
4.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด

รายการประเมิน	Mean	S.D.	ระดับความเหมาะสม
4.2 สอดคล้องกับเนื้อหาการเรียนรู้	4.67	0.58	มากที่สุด
4.3 กิจกรรมการเรียนรู้มีความชัดเจนเป็นไปตามลำดับขั้นตอน	5.00	0.00	มากที่สุด
4.4 ได้รับความสนใจของผู้เรียนสร้างความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ร่วมกัน	4.67	0.58	มากที่สุด
4.5 เวลาที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม	4.33	0.58	มาก
รวม	4.73	0.34	มากที่สุด
5. สื่อการเรียนรู้			
5.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.67	0.58	มากที่สุด
5.2 ได้รับความสนใจของผู้เรียน	4.33	0.58	มาก
5.3 มีความเหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียน	4.67	0.58	มากที่สุด
รวม	4.56	0.58	มากที่สุด
6. การวัดและประเมินผล			
6.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
6.2 สอดคล้องกับเนื้อหาการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
6.3 การวัดที่ระบุไว้สามารถประเมินได้	4.33	0.58	มาก
รวม	4.78	0.19	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.68	0.37	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า การประเมินระดับความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่ของนิสิตวิชาศึกษาศาสตร์ โดยผู้เชี่ยวชาญ ในภาพรวมพบว่า มีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การวัดและประเมินผล มีระดับมากที่สุด รองลงมา คือ กิจกรรมการเรียนรู้ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาการเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่ ก่อนและหลังจากการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่ ก่อนและหลังจากการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

การทดสอบ	Mean	S.D.	df	t	sig
ก่อนเรียน	3.35	0.31	29	-13.90*	0.00
หลังเรียน	4.62	0.38			

* $p < .05$

จากตารางที่ 2 พบว่า ความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่ ก่อนและหลังจากการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานของนิสิตวิชาชีพครู มีคะแนนความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่เฉลี่ยเท่ากับ 3.35 คะแนน และ 4.62 คะแนน ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียนพบว่า นิสิตวิชาชีพครูมีความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่หลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. ผลการพัฒนาแผนกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่ของนิสิตวิชาชีพครู มีองค์ประกอบของแผนกิจกรรมการเรียนรู้ 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) สารสำคัญ 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) เนื้อหาการเรียนรู้ 4) กิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อการเรียนรู้ และ 6) การวัดและประเมินผล การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่ ของนิสิตวิชาชีพครู 5 ชั้น ประกอบด้วย ชั้นที่ 1 สถานการณ์ปัญหา ชั้นที่ 2 ออกแบบร่วมชุมชน ชั้นที่ 3 เรียนรู้เชื่อมโยงชีวิตจริง ชั้นที่ 4 หนุนเสริมวิทยาการ และชั้นที่ 5

ประเมินผลต้นแบบ โดยการศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบ มีขั้นตอน 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การทำความเข้าใจปัญหาของเป้าหมายเชิงลึก (Empathize) 2) ตีความปัญหา (Define) 3) การระดมจินตนาการแบบไร้ขีดจำกัด (Ideate) 4) สร้างต้นแบบ (Prototype) และ 5) การทดสอบต้นแบบ (Test) และผลงานแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานของ สุมาลี ชัยเจริญ (2557) โดยมีหลักการพื้นฐานสำคัญ 5 ประการ ประกอบด้วย 1) สถานการณ์ปัญหา (Problem Based) 2) แหล่งเรียนรู้ (Resource) 3) ฐานการช่วยเหลือ (Scaffolding) 4) การโค้ช (Coaching) และ 5) การร่วมมือกันแก้ปัญหา (Collaboration) เช่นเดียวกันกับรักชิต สุทธิพงษ์ (2565) ที่กล่าวว่าการนำกระบวนการคิดเชิงออกแบบมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยการทำทำความเข้าใจความต้องการและความรู้สึกของผู้อื่นสร้างการทำงานแบบร่วมมือในการระดมสมองเพื่อสร้างแนวคิดที่หลากหลายและลงมือปฏิบัติตามแผน ด้วยการสร้างต้นแบบและการทดสอบนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชนิวรรณ ตั้งภักดี (2564); มะยุรีย์ พิทยา เสนีย์ (2564), ฐิติมา ญาณะวงษา (2564) ในการพัฒนาเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่ของนิสิตวิชาชีพครูคุณภาพของแผนกกิจกรรมการเรียนรู้ในภาพรวมพบว่า มีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่ ก่อนและหลังจากการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน พบว่า นิสิตวิชาชีพครูมีความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะนิสิตวิชาชีพครูเกิดการเรียนรู้โดยใช้แผนกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่ของนิสิตวิชาชีพครู ด้วยแนวทางการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน มีองค์ประกอบสำคัญของการผสมแนวคิด มาเป็นแนวทางในการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่จนเกิดกลายเป็นคุณลักษณะสำคัญของนิสิตวิชาชีพครู

ผลการสังเกตพฤติกรรมพบว่า นิสิตวิชาชีพครู แสดงออกถึงพฤติกรรมของการมีความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่ ในการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งเป็นเพราะแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนของแผนกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิด

เชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่ของนิสิตวิชาชีพรู ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 12 ชั่วโมง 3 แผนกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มีผลต่อการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่ของนิสิตวิชาชีพรู สืบเนื่องจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน ที่ก่อให้เกิดพัฒนาการทางการคิดและแสดงความคิดเห็นในการปฏิบัติกิจกรรม ตลอดจนการลงมือทำศึกษาเรียนรู้ พบว่า ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบร่วมชุมชน ขั้นตอนที่ 3 เรียนรู้เชื่อมโยงชีวิตจริง และขั้นตอนที่ 4 หนุนเสริมวิทยาการ ช่วยให้ผู้เรียนได้ซึมซับความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่โดยผู้สอนมีแนวการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกฐานชุมชน สร้างความกระตือรือร้น ความสนใจให้แก่ผู้เรียนผ่านสื่อการเรียนรู้ ที่หลากหลายทันสมัย ทั้งสื่อมัลติมีเดีย สื่อวีดิทัศน์ จากสถานการณ์ของสังคมปัจจุบันที่สอดคล้องกับประสบการณ์ในชีวิตจริง มีการใช้เทคนิคการตั้งคำถามนำการเรียนรู้สู่การคิดเชิงสถานการณ์ ลงมือปฏิบัติกิจกรรมอย่างมีเป้าหมาย ผู้เรียนจดจำตัวแบบจากบทเรียนของสถานการณ์สังคมร่วมกันระดมสมองตามกระบวนการกลุ่ม วิเคราะห์ความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่ เปิดโอกาสให้นำเสนอสถานการณ์ภาพจำลองสังคมในมิติที่ข้ามวัฒนธรรม จึงทำให้นิสิตวิชาชีพรู มีความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่ ก่อนและหลังจากการเรียนรู้ ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานของนิสิตวิชาชีพรู สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริประภา พงษ์ทิกุล (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตวิญญาณความเป็นครูของนิสิต และงานวิจัยของ เพ็ญสุดา หิรัญเกิด (2566) และพรสุข ตันตระกูลโรจน์ (2566) ทั้งนี้การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ยังมีความสำคัญจำเป็นในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่จะขับเคลื่อนพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการผลิตครูในปัจจุบันยังคงเผชิญกับความท้าทายหลายประการ เช่น หลักสูตรที่เน้นเนื้อหาหนักเกินไป และขาดการฝึกปฏิบัติจริง ทำให้ครูที่ผลิตออกมาไม่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของยุค Digital Disruption นอกจากนี้ ยังขาดการสร้าง ความเข้าใจและผูกพันกับบริบทท้องถิ่น ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการสร้าง "ความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่" ที่สามารถแก้ไขปัญหาในชุมชนได้อย่างแท้จริง ผู้วิจัยได้นำเสนอและทดลองใช้

แนวทางใหม่ในการจัดการเรียนการสอน โดยการบูรณาการแนวคิดสำคัญ 2 ประการเข้าด้วยกัน คือ 1) กระบวนการคิดเชิงออกแบบที่เน้นการทำความเข้าใจปัญหาอย่างลึกซึ้ง และสร้างสรรค์แนวทางแก้ไข และ 2) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานที่เน้นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงในบริบทของชุมชน แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่ของนิสิตวิชาชีพรู

กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่ของนิสิตวิชาชีพรู มีองค์ประกอบ 5 ชั้น ประกอบด้วย

ชั้นที่ 1 สถานการณ์ปัญหา คือผู้เรียนระบุปัญหาจากการสำรวจและเข้าถึงสถานการณ์ปัญหาอย่างเข้าใจในบริบท

ชั้นที่ 2 ออกแบบร่วมชุมชน คือผู้เรียนออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานผสาน กระบวนการคิดเชิงออกแบบ

ชั้นที่ 3 เรียนรู้เชื่อมโยงชีวิตจริง คือผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้เชื่อมโยงจากประสบการณ์เดิม ผสานประสบการณ์ใหม่ในชีวิตจริง

ขั้นที่ 4 หนุนเสริมวิทยาการ คือผู้เรียนศึกษาเรียนรู้จากแหล่งวิทยาการชุมชน ปรากฏผู้รู้เป็นฐานหนุนเสริม วิทยาการองค์ความรู้ใหม่

ขั้นที่ 5 ประเมินผลต้นแบบ คือผู้เรียนประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานอิงสภาพจริงในการประเมินผลการเรียนรู้

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย ผู้วิจัยได้พัฒนาและนำเสนอ “แผนกิจกรรมการเรียนรู้” ที่เกิดจากการบูรณาการแนวคิดสำคัญ 2 ประการ ได้แก่ กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) และการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-based Learning) การผสมผสานแนวคิดทั้งสองนี้เข้าด้วยกันเป็นแนวทางใหม่ที่ได้รับการยืนยันว่ามีคุณภาพและเหมาะสมในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับการพัฒนาความเป็นครุมืออาชีพเชิงพื้นที่ รวมทั้งผลการวิจัยยืนยันว่ากิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพอย่างชัดเจนในการส่งเสริม “ความเป็นครุมืออาชีพเชิงพื้นที่” โดยพบว่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของนิสิตสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สิ่งนี้ชี้ชัดว่าการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริงในบริบทของชุมชนสามารถเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมของนิสิตครูได้ ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัย ประกอบด้วย 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ประกอบด้วย 1.1 การพัฒนาส่งเสริมความเป็นครุมืออาชีพเชิงพื้นที่ ต้องประสานความร่วมมือกับชุมชนในพื้นที่ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นแนวทางการปฏิบัติอย่างจริงจังจนความต่อเนื่องของกิจกรรมการเรียนรู้และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือทำ ฝึกฝนประสบการณ์อย่างสม่ำเสมอจนเป็นกิจนิสัยของนิสิตวิชาชีพครู 1.2 ผู้สอนควรเน้นการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกฐานชุมชนเร่งเร้าให้นิสิตวิชาชีพครูมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งในห้องเรียนและนอกชั้นเรียน เพื่อให้เกิดประสบการณ์เรียนรู้ทุกมิติของการประสานองค์ความรู้จรรยาบรรณวิชาชีพครู ในมิติการเสริมสร้างความเป็นครุมืออาชีพเชิงพื้นที่ 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ประกอบด้วย 2.1 การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบผลก่อนและหลังการเรียนเท่านั้น ไม่ได้เป็นการศึกษาผลระยะยาว ดังนั้นการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาวิจัยในระยะยาวเพื่อให้ทราบถึงพัฒนาการและพฤติกรรมระดับที่คงทนของความเป็นครุมืออาชีพเชิงพื้นที่ของนิสิตวิชาชีพครู 2.2 การศึกษาเปรียบเทียบผลการใช้ระหว่างแผนกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการ

คิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานของนิสิตวิชาชีพครู การนำไปใช้ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามเวลาปกติกับการนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมรูปแบบค่ายฝึกอบรมหรือกิจกรรมเสริมความเป็นครูนอกเวลาเรียนว่ามีผลต่อการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพเชิงพื้นที่ของนิสิตวิชาชีพครูหรือไม่อย่างไร ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการอุดมการณศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2552). *มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการอุดมการณศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- จิตติมา ญาณะวงษา. (2564). การพัฒนากิจกรรมเสริมความเป็นครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการอัตลักษณ์เชิงพื้นที่ : กรณีศึกษาคณะศึกษาศาสตร์บ้านแม่ป๋องกบ อำเภอดอยเต่าจังหวัดเชียงใหม่. *วารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่*, 22(2), 154-170.
- นุชจรี กิจวรรณ. (2561). กระบวนการคิดเชิงออกแบบ: มุมมองใหม่ของระบบสุขภาพไทย. *วารสารสภาการพยาบาล*, 33(1), 5-14.
- นิภาพรรณ เจนสันติกุล. (2564). กระบวนการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน : บทสะท้อนจากประสบการณ์และการเรียนรู้. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มจร วิทยาเขตอีสาน*, 2(3), 78-85.
- พรสุข ต้นตระกูลโรจน์. (2566). การส่งเสริมทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนิสิตครูด้วยการสร้างสรรค์เกมคอมพิวเตอร์ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ. *Journal of Roi Kaensam Academy*, 9(4), 107-122.
- เพ็ญสุดา หิรัญเกิด. (2566). แนวทางการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพในยุคดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร. ใน *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- มะยูริย์ พิทยาเสนีย์. (2564). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรรมของนักศึกษาครู. ใน *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- รักชิต สุทธิพงษ์. (2565). ผลการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบในรายวิชาการ อยู่ค่ายพักแรมที่มีต่อผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์และความรับผิดชอบของ นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 22(1), 122-135.
- รัชนิวรรณ ตั้งภักดี. (2564). ผลของการพัฒนาสมรรถนะการออกแบบการเรียนการสอนเพื่อ การผลิตสื่อโดยใช้รูปแบบการสอนแบบชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ร่วมกับกระบวนการ คิดเชิงออกแบบในนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. *Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับ ภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 10(3), 123-137.
- ศิริประภา พลทธิกุล. (2565). การพัฒนานักกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตวิญญาณความ เป็นครูของนิสิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์บัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. *วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม*, 13(12), 151-164.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). *คู่มือการสรรหาและคัดเลือกครูภูมิปัญญาไทย*. กรุงเทพฯ: เซ็นจูรี่.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *การสร้างความเป็นปึกแผ่นของชาติด้วยครูภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ 8*. กรุงเทพฯ :เจ เค พรินท์แอนด์แอ็ดเวอร์ไทซิง.
- สุมาลี ชัยเจริญ. (2557). *การออกแบบการสอน หลักการ ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. สาขาเทคโนโลยี การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อัฐวุฒิ จำงวิทยา. (2561). วิวัฒนาการของการคิดเชิงออกแบบ: จากกลยุทธ์การแก้ปัญหาของ ภาคธุรกิจ สู่องค์ความรู้ในภาควิชาการและไปสู่การย่อส่วนเพื่อนำไปปฏิบัติจริงใน พื้นที่. *วารสารสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 11(3), 1944-1957.

Bernie, T. & Charles, F. (2009). *21st Century Skills*. San Francisco: Josseybass.

Stanford. (2005). *Bootcamp Bootleg*, Retrieved November 14, 2018, from <http://dschool.stanford.edu/wpcontent/uploads/2011/03/Bootcamp/Bootleg2010v2SLIM.pdf>